Lietas arhīva Nr. C-2282-17/19
ECLI:LV:DAUT:2017:1212.C12228217.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Preiļos 2017.gada 12.decembrī

Daugavpils tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Stikāne
ar sekretāri A.Vilcāni
izskatīja atklātā tiesas sēdē Talsu ielā 2, Preiļos **/pers. A/** prasību pret **/pers. B/** par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 6.jūlijā Daugavpils tiesā saņemta prasītājas /pers. A/ prasība pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītaja ar atbildētāju nekad nav sastāvējusi laulībā, bet viņiem /datums/ir dzimis kopīgs bērns- meita /pers. C/, kurai atbildētājs labprātīgi ir atzinis paternitāti, un atbildētājs bērna dzimšanas apliecībā ir arī norādīts, kā bērna tēvs.

Bērnu faktiski uztur viena pati prasītāja. Atbildētājs dzīvo atsevišķi un bērna uzturēšanai nekādus līdzekļus nedod jau 3 mēnešus, kaut gan pēc paternitātes atzīšanas 2016.gadā, viņš labprātīgi maksāja meitas uzturam 200 *euro* mēnesī. Pēdējais maksājums ir saņemts 2017.gada 16.martā. Prasītāja ir aprēķinājusi, ka bērna uzturēšanai ir nepieciešami vismaz 800 *euro* mēnesī.

Meitai šobrīd ir valodas traucējumi, kā dēļ ir nepieciešamas papildus logopēdiskās nodarbības, par kurām jāmaksā. Bez tam, lai nodrošinātu vispusīgu bērna attīstību, bērns mācās mūzikas skolā, apmeklē deju nodarbības, angļu valodas apmācības, kā arī apmeklē smilšu terapijas nodarbības, kas prasa papildus izdevumus.

Prasītāja strādā un var segt pusi no bērnam nepieciešamajiem izdevumiem, bet otra puse ir jāsedz atbildētājam.

Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 177., 179.pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus meitas /pers. C/ uzturēšanai 400 *euro* mēnesī, sākot no prasības iesniegšanas dienas līdz pilngadībai vai līdz brīdim, kad bērns pats spēj sevi apgādāt, un lūdz piedzīt no atbildētāja ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

Atbildētājs 2017.gada 2.oktobrī iesniedza paskaidrojumus par prasību, kur norāda, ka prasību atzīst daļēji. Atbildētājs ir devis uzturlīdzekļus no /pers. C/ dzimšanas līdz 2017.gada 16.martam. Atbildētājs ir iedevis prasītājai līdzekļus, par kuriem ir nopirkts trīsistabu dzīvoklis Rēzeknē, veikts kapitālais remonts un tas ir pilnīgi labiekārtots ar mēbelēm un sadzīves tehniku. Atbildētājs ir nopircis prasītājai automašīnu Tovota Rav4. Lai nodrošinātu labus dzīves apstākļus meitai un mātei, naudas līdzekļus daļēji atbildētājs aizņēmās no trešajam personām, un ieguva no pārdotām personīgajām mantām. Sakarā ar šobrīd grūto finansiālo stāvokli, atbildētājam nav finansiālu iespēju apmierināt prasītājas nesamērīgos pieprasītos uzturlīdzekļus, jo atbildētāja ienākumi ir stipri samazinājušies un šobrīd vairs nav iespēju aizņemties. Prasītājas pieprasītie 400,00 *euro* ir nesamērīgi, jo šobrīd atbildētāja ienākumi ir tikai no faktiski nostrādātā laika sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/". Atbildētājam ir vēl divi nepilngadīgi bērni /pers. D/, dzimis /datums/un /pers. E/, dzimusi /datums/. Saskaņā ar /datums/noslēgto vienošanos par laulības šķiršanu atbildētājam ir jāuztur dēls /pers. D/. Sabiedrībā ar ierobežotu atbildību /nosaukums A/" atlīdzību atbildētājs nesaņem. Atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi un transportlīdzekļi. Atbildētājs atzīst prasību par uzturlīdzekļu piedziņu 95,00 *euro* apmērā, tas ir valsts noteiktajā minimālajā apmērā.

Prasītājas pārstāve A.Sevastjanova tiesas sēdē prasību uzturēja pilnā apmērā, atkārtoja prasības pieteikumā izklāstītos argumentus, un tiesai paskaidroja, ka atbildētāja strādā un vidēji mēnesī saņem 640 *euro*, viņai pieder automašīna un pieder vēl 2 dzīvokļi Rēzeknē, kurus viņa izīrē, bet negūst nekādu ienākumu, jo īrnieki sedz tikai maksas par dzīvokļu uzturēšanu.

Atbildētājs tiesas sēdē prasību atzina daļēji, norādot, ka piekrīt maksāt bērnam valstī noteikto minimumu 95,00 *euro* mēnesī, jo viņa vidējais ienākums mēnesī ir ļoti mazs. Viņam pat tādu summu būs problēmas samaksāt. Viņam vēl ir 2 nepilngadīgi bērni, un dēls (15 gadi) dzīvo kopā ar viņu un ir viņa apgādībā, bet meita (11 gadi) dzīvo ar viņa bijušo sievu. Prasītājas iesniegtais aprēķins par nepieciešamajiem izdevumiem ir pārspīlēts. Viņam nav nekustamo īpašumu, nav transportlīdzekļu. Sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/" viņš strādā sezonas darbu un izpeļņa ir ļoti maza.

Motīvu daļa

Noklausoties prasītājas pārstāves un atbildētāja paskaidrojumus, pārbaudot un izvērtējot pierādījumus un visus lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Tiesa ņem vērā, ka saskaņā ar Civillikuma 179.panta nosacījumiem vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu, pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem.

Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus. Katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai jānodrošina uzturlīdzekļi 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, savukārt, katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" minimālā mēnešalga no 2017.gada 1 janvāra sastāda 380 *euro*. Jāņem arī vērā, ka no 2018.gada 1.janvāra minimālā mēnešalga ir noteikta 430 euro mēnesī ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.511 no 2017.gada 29.augusta.

Tātad, pašlaik atbildētāja pienākums neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa būtu nodrošināt meitai /pers. C/ 95,00 *euro* mēnesī, jo meita pašlaik ir 6 gadus veca, bet sākot ar 2018.gadu- 107,50 *euro* līdz meitas 7 gadu vecuma sasniegšanai, bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas (2018.gada 23.oktobrī)-

129,00 *euro*.

Jāņem arī vērā Civillikuma 177.pantā noteiktais, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā.

Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu.

Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, tas ir, ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Lietā esošā dzimšanas apliecība Nr./apliecības numurs/ apliecina, ka /pers. C/, dzimušas /datums/, tēvs ir atbildētājs /pers. B/ un māte- prasītāja /pers. A/. /pers. C/ pašlaik ir 6 gadi.

No lietā esošajiem pierādījumiem un pušu sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka /pers. C/ dzīvo kopā ar prasītāju, kura viņu uztur un aprūpē. Meita apmeklē bērnudārzu, mūzikas skolu, logopēda nodarbības.

2012.gada tiesu prakses apkopojumā „Par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam" Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka tiesai, izšķirot strīdu par uzturlīdzekļu piedziņu, jāizvērtē bērna vajadzības un abu vecāku mantas stāvoklis un spēja bērna uzturam, garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanai nepieciešamo summu maksāt.

Prakses apkopojumā norādīts, ka galvenie principi, no kuriem jāvadās, nosakot uzturlīdzekļus, ir: 1) vecāku mantiskais stāvoklis; 2) bērnam nepieciešamo izdevumu apmērs.

Vērtējot vecāku mantisko stāvokli, tiesa ņem vērā, ka prasītāja /pers. A/ strādā un vidēji mēnesī saņem 640,00 *euro* (pēc nodokļu atskaitījuma), ko apstiprināja tiesas sēdē viņas pārstāve. Kā arī prasītājai pieder vairāki nekustamie īpašumi Rēzeknē- trīs dzīvokļi. Vienā no dzīvokļiem dzīvo prasītāja kopā ar meitu, bet 2 dzīvokļus viņa izīrē citām personām. Prasītājai pieder arī automašīna. Citu apgādājamu personu prasītājai nav.

Atbildētājs strādā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/". Saskaņā ar Valsts Sociālās Apdrošināšanas aģentūras izziņu Nr.17/1791758, 2016.gadā /pers. B/ darba ienākumi sastādīja 433,19 *euro*, vidēji mēnesī 36,10 *euro*, 2017.gadā darba ienākumi sastāda 445,19 *euro*, vidēji mēnesī- 55,65 *euro*. Atbildētājs ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums A/" valdes loceklis, atlīdzību nesaņem. /pers. B/ ir vēl 2 nepilngadīgi bērni: meita /pers. E/, dzimusi /datums/, un dēls /pers. D/, dzimis /datums/. Saskaņā ar vienošanos par laulības šķiršanu, kopīgo nepilngadīgo bērnu aizgādību, saskarsmes tiesībām, bērnu uzturlīdzekļiem un mantas sadali, dēls /pers. D/ dzīvo kopā ar atbildētāju un ir viņa ikdienas apgādībā un aizgādībā. Atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi un transportlīdzekļi.

Izvērtējot abu vecāku mantas stāvokli un ienākumus, ir redzams, ka prasītājai ienākumi ir lielāki, nekā atbildētājam. No 2017.gada aprīļa atbildētājs labprātīgi nepiedalās savas nepilngadīgās meitas uzturēšanā. Kā redzams no maksājumu uzdevumiem, tad 2016.gada 15.decembrī, 2017.gada 17.janvārī, 2017.gada 16.februārī, 2017.gada 16.martā atbildētājs ir pārskaitījis prasītājai meitas uzturēšanai 200 *euro* mēnesī

Prasītāja ir iesniegusi izdevumu, kas nepieciešami bērna /pers. C/ uzturēšanai aprēķinu vienam mēnesim, norādot, ka ikmēneša izdevumi kopā sastāda 804,70 *euro*, ko veido izdevumi par gāzi 5,38 *euro*, par elektrību 14,00 *euro*, televīziju, internetu 7,45 *euro*, par ūdeni 8,21 *euro*, par bērnu dārzu 45,00 *euro*, par mūzikas skolu 25,00 *euro*, mēbelēm 22,08 *euro*, medikamenti, vitamīni 35,00 *euro*, par grāmatām, attīstošām rotaļlietām 25,00 *euro*, par sadzīves ķīmiju 8,00 *euro*, par potēm 2,92 *euro*, par angļu valodas pulciņu 8,00 *euro*, par deju pulciņu 10,00 *euro*, par mobilo telefonu 10,00 *euro*, par logopēda nodarbībām 180,00 *euro*, par frizētavu 7,00 *euro*, par mācību līdzekļiem bērnudārzam 2,50 *euro*, par pasākumiem bērnudārzā 20,00 *euro*, par atpūtas un izklaides pasākumiem 20,00 *euro*, par dzimšanas dienas svinībām 49,50 *euro*, par izdevumiem draugu dzimšanas dienu dāvanām 15,00 *euro*, par apģērbu, apaviem 71,66 *euro*, par pārtiku 138,00 *euro*, par bižutēriju, matu sprādzēm 15,00 *euro*, par izdevumiem bērna attīstībai 40,00 *euro*, par ārstu- speciālistu pakalpojumiem 20,00 *euro*.

Tiesa, izvērtējot prasītājas iesniegto ikmēneša izdevumu aprēķinu bērna /pers. C/ uzturēšanai, atzīst, ka ne visi izdevumi, ko prasītāja norādījusi kā nepieciešamus bērnam, ir pamatoti. Tiesa, vadoties no dzīvē gūtiem novērojumiem un pieredzes, atzīst, ka ikmēneša izdevumu summa 138,10 *euro* par pārtiku bērnam, kā to norādījusi prasītāja, ir samērīga. Turpretī prasītājas norādītās izdevumu summas par elektrību, gāzi, ūdeni, televīziju, sadzīves ķīmiju, dāvanām, dzimšanas dienas svinībām nav pamatotas ar aprēķinu un attiecīgiem pierādījumiem.

Latvijas Republikas Augstākās Tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 18.maija spriedumā (lieta Nr.SKC-863/2011) norādīts, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu pēc tā prasījuma rakstura nav iespējams precīzi, balstoties uz lietā esošiem pierādījumiem, noteikt konstantu piedzenamo uzturlīdzekļu apjomu (medicīniskie izdevumi atšķiras atkarībā no tā, vai bērns slimo; izdevumi par mājokli atšķiras ziemas un vasaras mēnešos utt.). Līdz ar to izdevumu pozīcijās, kuras ir mainīgas, tiesa var noteikt atlīdzību pēc sava taisnīga ieskata, kas pamatots uz visu apstākļu apsvērumu.

Tiesa atzīst, ka prasītājas norādītie izdevumi par ēdināšanu, apģērbu, apaviem, higiēnas līdzekļiem, mācību piederumiem, medikamentiem, komunālajiem pakalpojumiem, ir tādi izdevumi, kuru nepieciešamība ir vispārzināma un neapšaubāma, tie var mainīties atkarībā no gadalaika un citiem apstākļiem, tādēļ tiesa uzskata, ka 1 bērna vajadzībām vidēji mēnesī tiek tērēti un ir, tātad nepieciešami izdevumi, apmēram 270- 380 *euro*.

Vērtējot bērnam nepieciešamos izdevumus, tiesa vadās no Civilprocesa likuma 97.panta pirmās daļas, kas nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem, līdz ar to tiesa atzīst arī par vispārzināmu faktu, kas nav jāpierāda to, ka katra bērna ikdienas aprūpei ir nepieciešami līdzekļi pārtikas, apģērba, higiēnas preču, izglītojošu materiālu, komunālo pakalpojumu, ārstēšanas, kultūras un sporta pasākumu apmaksai. Turklāt jāņem vērā fakts, ka tieši prasītāja ir tā, kas rūpējas par meitu /pers. C/ ikdienā.

Tiesa, ņemot vērā pušu sniegtos paskaidrojumus, lietā esošos un pārbaudītos pierādījumus, bērna intereses un vajadzības, izvērtējusi pušu mantisko stāvokli, ka atbildētāja ienākumi ir minimāli, un viņa iespējas gūt ienākumus, bērnam nepieciešamo izdevumu apmēru, kā arī to, ka bērnam /pers. C/ ir 6 gadi, viņa apmeklē bērnudārzu, un nodarbojas ar dažādām aktivitātēm- mācās mūzikas skolā, apmeklē deju nodarbības, angļu valodas apmācības, kā arī apmeklē smilšu terapijas nodarbības, viņai ir nepieciešamas logopēdiskās nodarbības, atzīst, ka samērīgs uzturlīdzekļu apmērs atbilstoši bērna vajadzībām, interesēm un ārpusskolas aktivitātēm, medicīnai, kā arī ņemot vērā taisnīgumu un vienlīdzību, nosakāms bērnam /pers. C/ nedaudz lielākā apmērā, nekā valsts noteiktais minimālais apmērs, jo atbildētāja mantiskais stāvoklis un iespējas gūt ienākumus to pieļauj un ņemot vērā, ka viņam ir vēl 2 nepilngadīgi apgādājami bērni. Kā arī tiesa ņem vērā, ka minimālo uzturlīdzekļu apmērs mainīsies ar 2018.gadu, jo tiks palielināta minimālā mēnešalga.

Tiesa arī norāda, ka Civilprocesa likuma 203.panta ceturtā daļa paredz, ka ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi (uzturlīdzekļi), mainās apstākļi, kas ietekmē maksājuma apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Uzturlīdzekļu piedziņa uzsākama ar prasības pieteikuma iesniegšanas dienu- 2017.gada 6.jūliju.

Tā kā prasītāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas uzturlīdzekļu lietā, tad tie ir piedzenami no atbildētāja.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu, 40.panta pirmo daļu, 42.panta pirmo

daļu, no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva no piedzītās uzturlīdzekļu summas par gadu 207,00 *euro* (115,00x12=1380,00; 1380x15%= 207,00 *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītie tiesas izdevumi 3,32 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.pantu no atbildētāja par labu prasītājai ir jāpiedzen ar lietas vešanu saistītie izdevumi- izdevumi par zvērinātas advokātes sniegto palīdzību 207,00 *euro*.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, kas nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz teikto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 33., 35., 40., 42., 43., 93., 97., 190., 192., 193., 204.[1,] 205. pantu, tiesa

nosprieda:

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam ik mēnesi 115,00 *euro* (viens simts piecpadsmit *euro*) apmērā no 2017.gada 6.jūlija līdz bērna 7 gadu vecuma sasniegšanai, un 135,00 *euro* (viens simts trīsdesmit pieci *euro*) apmērā no bērna 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai, bet ne mazāk par Ministru kabineta valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus- izdevumus par zvērināta advokāta sniegto palīdzību 207,00 *euro* (divi simti septiņi *euro*).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 207,00 *euro* (divi simti septiņi *euro*), kas jāieskaita Valsts kasei, reģistrācijas Nr.90000050138, saņēmēja iestāde: Valsts kase, NMR 90000050138, konta Nr.LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,32 *euro* (trīs *euro* un trīsdesmit divus *centus*), kas jāieskaita Tiesu administrācijai, NMR 90001672316, reģistrācijas Nr.LV90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, konta Nr.LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: kods 21499.

Noteikt /pers.B/ termiņu sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Daugavpils tiesā Preiļos pierādījumus par tiesāšanās izdevumu labprātīgu samaksu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Daugavpils tiesā.

Daugavpils tiesas tiesnese (paraksts) A.Stikāne